

Innerlijke onrust en bewegingsdrang (acathisie) bij antipsychotica

Innerlijke onrust en bewegingsdrang (acathisie) is van de bewegingsstoornissen vaak het meest hinderlijk, de onrust wordt vaak in de benen ervaren en kan als heel onaangenaam beleefd worden.

De belangrijkste interventie is de antipsychotica dosering verlagen. Als dit niet mogelijk is kan een antipsychoticum met minder risico op bewegingsstoornissen overwogen worden.

Bewegingsstoornissen en acathisie in het bijzonder komen meer voor bij de klassieke antipsychotica in hogere doseringen, bij aripiprazol en bij risperidon in hogere dosering.

Behandel bewegingsdrang (acathisie) bij hoge lijden-druk eventueel kortdurend met een lipofiele bètablokker zoals propranolol. Bètablokkers zijn de middelen van eerste keus bij de behandeling van acathisie. Tweede keus middelen zijn mirtazapine, trazodon (beide in lage dosering) een benzodiazepine of een anticholinergicum. Als er tevens parkinsonisme is heeft een anticholinergicum (biperideen, Akineton®) de voorkeur omdat beide dan behandeld worden.

Instellen op propranolol: Start met één keer daags 10 mg. Op geleide van beeld, bloeddruk en pols ophogen. Het effect evalueren na 5 tot 7 dagen. Als de hartfrequentie afneemt tot 50 slagen/min moet de dosering worden verlaagd. Vanaf 80 mg is propranolol verkrijgbaar in een variant met vertraagde afgifte (retard) en hoeft daardoor maar eens per dag worden ingenomen.

Beëindiging van een behandeling met β -blokkers moet geleidelijk plaats vinden. Afbouw gedurende 1–3 weken. Plots staken kan leiden tot ernstige hartritmestoornissen (aritmie) en ontstaan of verergering van pijn op de borst (angina pectoris).

Referentie

- Beers E., Naarding P. (2015) Molemans praktische psychofarmacologie. *Volledig herziende editie*. ISBN:9789085621423 *Prelum uitgevers*; 2015.
- Harten van P.N. (2017) Bewegingsstoornissen door psychofarmaca, herkennen en behandelen *Psyfar editie 4 2017 pag. 9-17*
- Harten van P.N. (2000) Bewegingsstoornissen door antipsychotica *Uitgeverij Boom*.

Laatste revisie datum

05-11-2019

Trefwoorden¹

Bewegingsdrang

Acathisie

Bewegingsonrust

¹ © 2019 M. de Ruijter